

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.516.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 5028 Pana Posła Piotra Kandyby „w sprawie niezwykle trudnej sytuacji domów pomocy społecznej w Polsce”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Podkreślić należy, że prowadzenie domów pomocy społecznej (DPS) jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.) domy pomocy społecznej prowadzone są w ramach zadań własnych przez gminy lub powiaty, przy czym placówki gminne finansowane są ze środków własnych gmin (w tym z odpłatności mieszkańców i ich rodzin), zaś domy powiatowe ze środków własnych powiatu (z odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin) i dofinansowywane z budżetu państwa.

Od 1 stycznia 2004 roku, zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (w obecnym stanie prawnym zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego - Dz. U. z 2024 r. poz. 1572), powiat lub miasto na prawach powiatu otrzymuje dotację na mieszkańców domów pomocy społecznej dla placówek prowadzonych w ramach zadania własnego lub prowadzonych na jego zlecenie, umieszczonych w DPS na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 roku (tzw. „stare zasady”). Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji finansowej domów pomocy społecznej w powiecie, a także od uzyskanych dochodów z tytułu odpłatności za pobyt w placówce, wojewoda może zwiększyć kwotę dotacji dla powiatu do 20%, a w przypadku domów pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, w których są najniższe odpłatności za pobyt, nawet o 50%. Dotacja, przekazywana jest przez wojewodę w okresach miesięcznych na podstawie informacji o aktualnej liczbie pensjonariuszy placówek, skierowanych do nich przed 1 stycznia 2004 r. i miesięcznych kosztach utrzymania tej liczby mieszkańców, uzyskanych za miesiąc poprzedzający miesiąc, na który dotacja jest ustalana. Do wyliczenia dotacji przyjmuje się średni miesięczny koszt utrzymania w mieszkańca w placówce, nie wyższy jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji obliczona dla województwa. Średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność DPS, ustalona zgodnie z powyższym, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców tych placówek.

Jednocześnie wyjaśniam, iż niezależnie od tego, czy mieszkaniec został przyjęty do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2024 r. czy po tym terminie, średni miesięczny koszt jego utrzymania w DPS wyliczany jest na podstawie art. 6 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym jest on równy rocznym kosztom działalności placówki, wynikającym

z utrzymania mieszkańców (o których mowa w art. 55 ust. 1 ww. ustawy) z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększonym o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielonym przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego w placówce.

Środki na dofinansowanie realizacji zadań, o których mowa w art. 19 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej, tj. na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej, w oparciu o art. 53 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, planowane są na poziomie wojewodów w trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej, w oparciu o limit wydatków przyznany przez Ministra Finansów. Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2024, w budżetach wojewodów zabezpieczono na ten cel w roku bieżącym 838 222 tys. zł. Jest to poziom odpowiadający temu z ustawy budżetowej na rok 2023, przy zmniejszającej się rok do roku liczbie pensjonariuszy DPS, przyjętych do tych placówek na tzw. starych zasadach. Wojewoda, w oparciu o przyznany przez Ministra Finansów na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej limit wydatków na zadania z pomocy społecznej, planuje wydatki na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej. Należy przy tym podkreślić, że wszelkie decyzje w zakresie podziału i dysponowania ww. dotacją należą do wyłącznej kompetencji właściwych wojewodów, którzy mogą dokonywać zmian w planie wydatków przyjętym w ustawie budżetowej, w tym zmniejszać lub zwiększać plan wydatków.

Ponadto informuję, że Minister Finansów w sierpniu br. zadeklarował, że jednostki samorządu terytorialnego jeszcze w 2024 r. otrzymają dodatkowe wsparcie w wysokości 10 mld zł. W Ministerstwie Finansów wypracowane zostały zasady podziału tych środków między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. W 2024 r. jednostki te otrzymają łącznie ponad 10 mld zł, co zagwarantuje im wsparcie w realizacji ich zadań.

Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej dostrzega kwestie zwiększonych potrzeb w odniesieniu do finansowania bieżącej działalności DPS, w których przebywają mieszkańcy umieszczeni na tzw. „starych zasadach”.

W ostatnich latach w wyniku reform podatkowych i związanym z nimi zmniejszeniem dochodów budżetowych oraz zwiększeniem wydatków bieżących spowodowanym m.in. inflacją, pogłębiają się trudności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji ich budżetów, a tym samym w realizacji ich zadań własnych. Przekłada się to również na utrzymanie bieżącej działalności DPS. Rozumiejąc potrzeby w tym zakresie, zaproponowano rozwiązania mające na celu wsparcie finansowe samorządów w realizacji zadań własnych związanych z finansowaniem domów pomocy społecznej. Z tego powodu, do projektu ustawy budżetowej na rok 2025 zgłoszona została poprawka, która zakłada zwiększenie środków w rezerwie celowej budżetu państwa o dodatkowe 80 mln zł z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy przyjęci do tych placówek przed 1 stycznia 2004 r., a także osoby ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem. Będzie to pierwsze od wielu lat tak duże wsparcie finansowe dla powiatów prowadzących domy pomocy społecznej, w których przebywają mieszkańcy umieszczeni na tzw. „starych zasadach”.

Proponowane zwiększenie środków na bieżącą działalność domów pomocy społecznej jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane przez stronę samorządową oraz podmioty prowadzące DPS.

Podjęto również prace nad rozwiązaniami systemowymi, które umożliwiłyby wsparcie finansowe wynagrodzeń pracowników służb społecznych ze środków budżetu państwa - w tym także osób pracujących w domach pomocy społecznej. Do ustawy o pomocy społecznej wprowadzono zmianę która, umożliwiła przyjęcie przez Radę Ministrów Uchwały nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”. W 2024 r. środki są przyznawane w okresie 1 lipca do dnia 31 grudnia 2024 r. Na wypłaty dodatków dla 56 884 pracowników domów pomocy społecznej uruchomiono łącznie ponad 393 mln zł. Obecnie trwa procedura przekazywania pieniędzy na wypłaty dodatków.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano też Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej, złożony z ekspertów, praktyków oraz osób ze świata nauki. Członkowie zespołu zbadają funkcjonujące w systemie pomocy społecznej rozwiązania, by poprzez wyznaczenie obszarów i kierunków zmian wypracować propozycje ten system reformujące - także w zakresie mającym wpływ na sytuację pracowników systemu pomocy społecznej. Przygotowana w oparciu o te działania reforma powinna doprowadzić do integracji różnych form wsparcia oraz współpracy pomiędzy instytucjami państwowymi, samorządami, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi społecznościami.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/